

KARDINALOVA HOMILIJA NA MISI
ZA SVE ŽRTVE KRIŽNOG PUTA

*(Macelj, na temeljima buduće spomen-crkve Muke Isusove,
5. lipnja 2005.)*

Misna čitanja: Hoš 6,3-6; 2 Kor 5,14-21, Mt 9,9-13

1. Čuli smo Božju riječ koja nas svojom dubinom, životnošću i trajnom aktualnošću poziva da o njoj promislimo i u svoj je život ugradimo. Sva nam današnja čitanja govore o jednoj temeljnoj stvarnosti koja je snažno prisutna u povijesti čovječanstva, toliko da njezini traci sežu sve do nakraj zemlje. Čovjek je ranjen grijehom, sklon je zlu. Bog mu je podario slobodnu volju do te mjere da može i Njega samoga odbaciti i potisnuti iz svojega života. Čovjek može odbaciti plan koji Bog ima s njim i ponašati se tako kao da je on sam apsolutni gospodar koji stvara zakone i čini što mu je volja.

Knjiga proroka Hošee govori upravo o tome. Koristeći sliku bračne nevjere Hošea, promatra odnos Boga i čovjeka, zapravo Boga i izabranoga naroda. Bog ljubi svoj izabrani narod, ali narod kao da ne prepoznaje tu ljubav te Bogu stalno uzvraća nevjerom i odbacivanjem. No Bog ostaje vjeran u ljubavi i trajno poziva čovjeka da se vrati na pravi put.

Je li moguć povratak Bogu, tj. ima li čovjek dovoljno vlastitih snaga da se odupre zlu i pobijedi ga. Bez Božjega milosrđa, bez Božje blizine i snage nemoguće je razbiti okove zla i grijeha. To je otajstvo otkupljenja o

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

kojem nam je danas tako snažno progovorio sveti Pavao u svojoj drugoj poslanici Korinćanima. Njega koji ne okusi grijeha Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu (2 Kor 5,21). Bog toliko ljubi čovjeka da se nije ustezao i svoga Sina poslati da nas On svojom žrtvom spasi i otkupi te nam otvori vrata raja. Dakle, je li tko u Kristu, nov je stvor. Staro uminu, novo, gle, nastala! (2 Kor 5,17). Krštenjem smo i mi ucijepljeni u Krista te smo po njemu postali nova stvorenja. Prihvatili smo Kristovu logiku, logiku evanđelja koja umnogome odudara od logike ovoga svijeta opterećenoga grijehom.

2. Imajući pred očima razarajuću moć zla i grijeha te otajstvo otkupljenja i pomirenja u Kristu, došli smo danas ovamo u Macelj kako bismo kao vjernici iskazali poštovanje i sačuvali spomen na sve one koji su na ovome mjestu prije 60. godina ubijeni iz mržnje i osvete. Više od 12 tisuća žrtava u Maceljskoj šumi stradalo je pod Titovim režimom u vremenu takozvanoga komunističkog oslobođenja. Tragično su stradali i bez suda poubijani hrvatski civili i vojnici, među kojima je bilo više svećenika, redovnika i bogoslova, koje su zapadni saveznici predali jugoslavenskoj vojsci.

Na ovome se mjestu dogodio zločin. Čovjek je digao ruku na čovjeka. Čovjek je sebi uzeo pravo biti gospodarom života i smrti svojega bližnjega. No ubojstvo nije bilo jedino zlo. Žrtvama se htio zatrti svaki spomen, kako bi se sakrila istina o jednom režimu. Ipak, čovjek nije stvar koja se može zametnuti ili pak jednostavno zaboraviti i izbrisati iz sjećanja njegovih

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

najbližih. Ovdje se dogodilo zlo o kojem se toliko dugo moralo šutjeti, za koje nitko nije odgovarao i o kojemu do danas ne znamo cijelu istinu.

Ovi se naši pokojnici više ne će vratiti, ne će moći progovoriti i prenijeti nam koliku su bol i pat-nju morali pretrpjeti i u kakvim su mukama umirali, ali zaslužuju da se njihova žrtva poštuje, njihov grob uredi i obilježi te se konačno sazna istina o njihovom stradanju, kako im se ne bi nanosile nove nepravde manipuliranjem njihovom žrtvom.

3. Nema većih ili manjih žrtava. Krajnje je nehumano odvagivanje i mjerenje u tom smislu. Za sve vrijedi jedna jedina i temeljna jednakost sazdana na dostojanstvu svake ljudske osobe, koja izvire iz same ljudske naravi stvorene na sliku Božju. Predugo se priznavala žrtva samo jedne strane, a potiskivala i nijekala žrtva ovih ovdje. Konačno nam se u slobodnoj i neovisnoj domovini Hrvatskoj, nakon što je nestao komunistički monopol nad povijesnom istinom, otvorila mogućnost da odamo dužnu počast svim žrtvama. Ukazala se mogućnost i da se otkriju krvnici te konačno dozna prava istina, istina koja oslobađa od okova prošlosti i omogućuje slobodniji hod u budućnost. No neke šanse da se sazna istina i dostojno pokopaju žrtve, očito nisu iskorištene i zbog toga teret prošlosti još uvijek teško pritišće našu sadašnjost. To naš narod i građani ove zemlje ne zaslužuju, a napose ne naši mladi.

U Pismu Hrvatske biskupske konferencije o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata⁶, jasno smo rekli da: »Krivci imaju svoje ime i prezime pa je i njihova odgovornost u prvom redu osobna. Isprika da su samo izvršavali naređenja ne može ukinuti osobnu krivnju neposrednih

počinilaca zločina. No još je veća krivnja naredbodavaca, ideologa, tvorca sustava koji unaprijed planiraju krvavi obračun s neistomišljenicima.«

Voljeli bismo konačno hrabro i iskreno zatvoriti tu stranicu povijesti, bez mržnje i želje za bilo kakvom osvetom, imenujući pravim imenom sve ono što se događalo. Čini se pak da istina i danas nailazi na veliki otpor, o čemu svjedoči sustavno veličanje ideologa i nositelja zala poraća kao i zatiranja i kršenja elementarnih ljudskih sloboda s brojnim nepravdama koje su obilježile komunističku vladavinu u našoj domovini. Naime, za razliku od drugih naroda kojima je 1945. godine vraćena sloboda i demokracija, uvođenje marksističkoga totalitarnog sustava za nas je značilo nove zatvore i nova ubijanja nevinih ljudi.

4. Jedinostveni smo u osuđivanju svih zala koja su uzrokovali fašizam i nacizam, ali kad su u pitanju zločini komunističkoga vremena, onda se tu vole primjenjivati neki drugi kriteriji. Žrtva je uvijek žrtva, ma tko ona bila, i zločin je uvijek zločin, ma tko ga učinio. Vjerujem da to imaju na umu oni koji u našem društvu obnašaju odgovorne službe te imaju mogućnost svojim konkretnim potezima doprinijeti raščišćavanju i rasvjetljavanju mnogih još uvijek otvorenih pitanja iz toga vremena, kako nam ne bi bila stalni kamen spoticanja i sporenja te razlogom razdora u našem narodu. Naime, povijesni hrvatski antifašizam bez povijesnoga hrvatskog antikomunizma zatvara se u ideologiju klasne mržnje i terora. Veliki ljubitelj iskrenoga suočavanja s prošlošću bio je blagopokojni papa Ivan Pavao II. koji nam je na misi u Mariji Bistrici u listopadu 1998.,

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

na kojoj je blaženim proglasio zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca, rekao: »U osobi se novoga blaženika spaja, da se tako izrazim, cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatsko pučanstvo i Europu tijekom ovoga stoljeća obilježena trima velikim zlima: fašizmom, nacizmom i komunizmom.«

Uvjeren sam da je najveća želja naših dragih pokojnika, čiji nas je spomen danas ovdje okupio, da njihova žrtva bude zalogom našega zajedništva i sloge, uzajamnoga povjerenja i pomirenja kako bi naša domovina postala mjestom solidarnih i zadovoljnih ljudi. Takvome ozračju na osobit smo način pozvani pridonijeti upravo mi vjernici. Sveti Pavao nam danas govori kako nam je Bog povjerio službu pomirenja. Nažalost, nikad nam nije nedostajalo kojekakvih sukoba i razdora u našem narodu i domovini, ali bilo je uvijek i velikih svjedoka pomirljivosti i pomirenja. Tolike, ponajčešće nepotrebne i beskorisne podjele i strančarenja, uzrokovane različitim niskim interesima opterećuju našu domovinu onemogućujući brojne pozitivne ideje i projekte, kao i opravdana očekivanja tolikih ljudi na marginama društva, da se ostvare preduvjeti za normalan život.

Nasljeđujući našega Spasitelja Isusa Krista i osnaženi Duhom Svetim, kao vjernici želimo pridonositi promjeni takvoga ozračja. Tamo gdje vlada beznade, želimo donositi nadu. Tamo gdje su narušeni odnosi, gdje vlada sumnjičenje i nepovjerenje, želimo donositi povjerenje, slogu i solidarnost. Tamo gdje vlada nesnošljivost i odbacivanje drugoga, želimo promicati poštovanje i prihvaćanje svakoga čovjeka bez obzira na vjeru, naciju, boju

Tiskovni ured

kože i ideološko opredjeljenje, jer je svaki čovjek naš brat, naša sestra, dijete našega zajedničkog Oca nebeskog.

5. S ovoga mjesta obilježenoga patnjom brojnih žrtava i mržnjom krvnika, želim poručiti da u ovoj zemlji i u ovome narodu ima toliko dobrih ljudi i toliko dobrih mogućnosti da svi zajedno imamo pravo s nadom i optimizmom gledati u budućnost. Ne smijemo dopustiti da naš vidokrug budućnosti bude sužen i oslikan mračnim bojama niti pak zasnovan jedino na nečijim izvješćima i procjenama. Ovo je trenutak kad bi našom domovinom trebala snažno odjekivati ona Kristova riječ tako draga Ivanu Pavlu II. Ne bojte se! Ne boj se, narode moj, ne boj se! Jedini je pravi gospodar povijesti – Bog. On je izvor naše snage, vjere i nadanja. Stoga jedino na tome temelju želimo graditi svoju budućnost, jer jedino Božja riječ ima neograničeni vijek trajanja nasuprot svim ovozemaljskim projektima i tvorevinama.

Na kraju, želim se poslužiti s još dva odlomka iz Pisma nas biskupa objavljenoga prije deset godina o 50. obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata: »U mislima obilazimo poznate i nepoznate masovne grobnice, posijane širom domovine, i u duhu kršćanske vjere molimo vječni pokoj svima nastradalima. Time ujedno smirujemo i duše živih: rodbine, prijatelja, sunarodnjaka, svih poginulih. Božjim milosrđem liječimo duše ranjene okrutnošću i nepravdom koja im je nanesena da iz njihova srca ne bi izvirala mržnja i misao na osvetu. Vjera da su pokojni u Božjem miru, pomiruje i ljude međusobno. [...] Crkva oplakuje žrtve, Crkva oplakuje krvnike. Ona se bori protiv grijeha i vrši službu pomirenja s Bogom i među

Tiskovni ured

ljudima. U vjeri i poniznosti liječi rane duše i tijela te tako otvara čovječniju budućnost pojedincima i narodima. Crkva vjeruje u uskrsnuće tijela i život vječni te konačni sud o stradanjima i krivnjama prepušta Bogu koji je puna istina, savršena pravda i beskrajna ljubav«. Amen.